

УДК: 796.011.3 :355.01(477)

Іванська О.В.¹, Гальченко Л.В.²

¹канд. фіз. вих., доц. ЗНУ

²канд.пед.наук, доц. ВСП «Економіко-правничий фаховий коледж ЗНУ»

РОЗВИТОК ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Актуальність. Основним завданням сучасної системи фізичного виховання у закладах вищої освіти є: підвищення у студентів рівня фізичної підготовленості, забезпечення оптимальних умов для їх фізичного розвитку, формування потреби до систематичних занять фізичними вправами. Фізичне виховання є невід'ємною частиною формування загальної та професійної культури особистості сучасного фахівця, системи гуманістичного виховання здобувачів освіти. Питання зміцнення та збереження здоров'я здобувачів освіти стоїть на першому місці серед завдань, що поставлені перед системою фізичного виховання у закладах вищої освіти України. У зв'язку із останніми подіями в країні, вимушеним карантинним режимом, воєнних дій, та переходом на дистанційну форму навчання, фізична активність критично знизилась не тільки у студентської молоді, а й у більшості частини населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для вирішення цього важливого завдання найбільш підготовленою є сфера фізичного виховання учнівської і студентської молоді. Про це свідчать розроблені і експериментально апробовані провідними вченими України (Круцевич Т.Ю., Раевський Р.Т., Шиян Б.М., Єрмаков С.С., Булатова М.М.) нові форми організації, викладання і взагалі удосконалення системи фізичного виховання у школах і ВНЗ України [1].

Відомо, що фізична культура і спорт є одним із важливих засобів різнобічного та гармонійного розвитку студентської молоді. Оптимізація процесу фізичного виховання, як спеціалізованої, цілеспрямованої, керуючої педагогічної діяльності, вимагає пошуку нових підходів до фізичної активності студентів закладів вищої освіти України, особливо під час військових дій в Україні. Відповідно умов військового стану заняття з фізичного виховання проводяться в дистанційному режимі і спрямовані більш на самостійні заняття студентів і можуть мати найрізноманітніші форми, але, в першу чергу, вони спрямовуються на зміцнення здоров'я, підвищення працездатності, оволодіння необхідними вміннями та навичками, вдосконалення професійної діяльності, формування соціальної активності та свідомості [2].

Процес навчання складається з навчальної діяльності педагога і спеціально організованої пізнавальної діяльності студентів. Ефективність навчання залежить від підготовленості і можливостей студентів. Викладачу з фізичного виховання важливо вміти правильно визначати рівень розвитку фізичних якостей та забезпечувати психічну готовність і мотивацію до оволодіння фізичними вправами. Навчання як діяльність починається лише тоді, коли студент усвідомлює потребу у набутті нових знань, умінь, навичок, а педагог усвідомлює потребу передати знання, накопичені людством.

Організація самостійної роботи студентів з фізичного виховання у закладі вищої освіти є актуальною проблемою. Здійснювати її можна за такими напрямками:

- усвідомлення необхідності в самостійній роботі, що формуватиме фізичну культуру та бази знань для виховання стійкого переконання про цінність її для майбутніх фахівців;
- вироблення методики самостійних занять.

Дистанційна навчання представляє собою набуття знань студентом через всевітню мережу Інтернет та інші комп'ютерні комунікаційні канали, що забезпечує інтенсивний і тісний двосторонній обмін інформацією між слухачами й викладачем. Зараз в системі фізичного виховання студентів у ВНЗ склалася проблемна ситуація, як проводити практичні заняття під час проведення дистанційного навчання, що вимагає негайного розв'язання. Одне із таких рішень можливе за умови використання якісної дистанційної платформи та побудови індивідуальної, систематичної роботи зі студентом для засво-

ення необхідного навчального матеріалу, залучення дієвих методів і форм навчання в тому числі інформаційних і комунікаційних технологій.

Дистанційне навчання, на яке змушені переходити заклади освіти в кризових умовах, має як переваги, так і недоліки [3]. Зокрема, в умовах воєнного стану у великій пригоді стали такі позитивні сторони, що допомогли навчатися за українськими програмами не лише студентам, які знаходяться на території України, а й тим, які опинилися за кордоном: відсутність географічного та часового обмеження; більші можливості щодо впровадження нових методичних розробок, контролю за якістю навчання, одночасного засвоєння матеріалу; фінансова економія за рахунок відсутності орендних, транспортних витрат і переходу з паперового до електронного діловодства. Негативними в контексті впливу на якість освітнього процесу є як об'єктивні (недостатній рівень володіння з боку педагогічних працівників та студентів навичками роботи на дистанційних платформах і освітніх сервісах; обмеженість або ж відсутність фінансових та технічних ресурсів – застарілі моделі телефонів, комп'ютерів, відсутність камер для онлайнтрансляції, перевантаження й обмеженість доступу до Інтернету), так і суб'єктивні (недостатня матеріальна вмотивованість педагогів, низький рівень самоорганізації та бажання до навчання з боку учнів) аспекти онлайн-навчання. Стосовно України слід зазначити, що, на наш погляд, «предтечами» формування відносної стійкості, яку демонструє вітчизняна система освіти в умовах воєнного стану, стали практичні кроки з подолання попередніх перманентних кризових випробувань і турбулентності, а саме: – намагання якомога ширше залучати учасників освітнього процесу (студентів, науково-педагогічних працівників) із тимчасово окупованих територій до навчання в межах українського законодавства через дистанційну освіту; – досвід онлайн-навчання під час пандемії COVID-19.

Тож не дивно, що з початком повномасштабної війни з боку росії вже через два тижні в українських закладах освіти було продовжено навчання в дистанційному форматі [4].

Зрозуміло, що в умовах воєнного стану освіта зіштовхнулася з низкою викликів безпекового, гуманітарного, психологічного, інфраструктурного (майнового) характеру, проявами яких стали загибель та травмування дітей, руйнація закладів освіти, відсутність умов для нормального харчування й проживання, внутрішнє переміщення в безпечніші регіони, еміграція за кордон.

Найчастіше спілкування між студентами дистанційного освітнього процесу відбувалося через месенджери (Viber, WhatsApp та ін.), телефонні дзвінки, електронною поштою та через Zoom, Skype, та системою електронного забезпечення навчання Moodle.

Оцінювання результатів навчання переважно здійснювалося шляхом Moodle, на цій платформі надана повна інформація, щодо проведення дисци-

пліни, лабораторні або практичні заняття, лекційний матеріал, також виконаних самостійних завдань, онлайн-тестування з предметів і відео- або аудіозаписів відповідей. Через платформу Zoom, Skype або Meet проводяться лекційні або практичні заняття [5].

Головним завданням, як завжди, так і наразі, є розвиток людського капіталу. Освіченість, порядність, креативність є головними рисами сучасного професіонала. Тому нині Україна, крім підтримки, повинна створювати необхідні умови для того, щоб люди розвивалися, здобували якісну освіту та стали конкурентоспроможними. Тому після завершення війни використання набутого потенціалу має стати запорукою стрімкої відбудови економіки нашої держави та її подальшої інтеграції до грона цивілізованих країн світу.

Висновки. Незважаючи на великі складнощі, дистанційне навчання досить швидко зайняло значну нішу на ринку сучасної освіти. Упровадження наведених рекомендацій сприятиме розвитку дистанційного навчання студентів, збільшить ефективність освіти на основі використання прогресивних форм організацій освітнього процесу, сучасних інформаційних технологій. На сучасному етапі розвитку освіти, досить важливим є розуміння основних переваг дистанційної освіти. Суттєве значення серед форм контролю дистанційного навчання студентів має самоконтроль, який є важливим засобом розумового та морального самовдосконалення особистості студента.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні, Х – 2020, – 409 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://duan.edu.ua/images/News/UA/Departments/Management/2020/monograph_ekstr_dyst_nav, ch.pdf.
- 2.Кириленко В. І., Чалюк Ю. О. Оцінка готовності країн до дистанційного навчання. Приазовський економічний вісник. 2022. Вип. 1 (30). С. 24–33. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2022-1-4>.
- 3.Освіта України в умовах воєнного стану : інформ.-аналіт. зб. / ДНУ «Інститут освітньої аналітики». 2022. URL: https://iea.gov.ua/wpcontent/uploads/2022/08/education-of-ukraine_2022.pdf.
- 4.Пермінова С. О. Створення EdTech стартапів як фактор розвитку онлайн-освіти. Ефективна економіка. 2021. № 3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.3.82>.
- 5.Ярославська Л. Контроль та самоконтроль на заняттях фізичного виховання як чинники підвищення якості навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/829/1/Yar_49.pdf.